

Anu Padatsu

**Tradenomiopiskelijoiden valmennustaidot ja niiden kehittyminen osana
POTKE-hanketta**

**Tradenomiopiskelijoiden valmennustaidot ja niiden kehittyminen osana
POTKE-hanketta**

Anu Padatsu
Opinnäytetyö
Syksy 2021
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma, Myynnin ja markkinoinnin osaamispolku

Tekijä: Anu Padatsu

Opinnäytetyön nimi: Tradenomiopiskelijoiden valmennustaidot ja niiden kehittyminen osana POTKE-hanketta

Työn ohjaaja: Sanna Oja

Työn valmistuslukukausi ja -vuosi: syyslukukausi 2021 Sivumäärä: 38 + 3 liitettä

Opinnäytetyö on toteutettu osana Oulun ammattikorkeakoulun POTKE – Peruskoulunsa päättävien opiskelijoiden työelämävalmiuksien kehittäminen-hanketta. Hankkeen tavoitteena on ollut kehittää toimintamalli, jossa liiketalouden tradenomiopiskelijat neuvovat ja ohjaavat 9.-luokkalaisten työhaun aihealueissa, kuten työpaikkojen löytämisessä, cv:n ja työhakemusten tekemisessä sekä nuorten oman osaamisen kuvaamisessa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020.)

POTKE-hankkeessa 9.-luokkalaisten valmentajina toimi yhdeksän Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden tradenomiopiskelijää. Tradenomiopiskelijat saivat hankkeen aikana 9.-luokkalaisten valmennustehtävään valmistavan koulutuksen, joka integroitiin osaksi heidän tradenomiopintojaan.

Opinnäytetyö tutkii näiden yhdeksän liiketalouden tradenomiopiskelijän valmennustaitoihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja valmennuskurssin vaikutusta näiden valmennustaitojen kehittymiseen. Opinnäytetyö selvittää, onko tradenomiopiskelijoille valmennustehtävää varten järjestetty koulutus ollut riittävän laaja-alainen ja onko se tarjonnut tradenomiopiskelijoille riittävät valmiudet valmennustehtävässä menestymistä varten. Tavoitteena on selvittää mahdolliset tradenomiopiskelijoille annetun koulutuksen kehittämistarpeet, jotta hankkeessa luotua toimintamallia voidaan kehittää entistä paremmaksi.

Tutkimus on laadullinen tutkimus, jossa yhdeksän hankkeeseen osallistuneen tradenomiopiskelijän kokemuksia kerättiin puolistrukturoidulla lomakehaastatteluluilla. Haastatteluaineisto analysoitiin teemoittelemalla ja analyysin keskeisinä käsitteinä toimivat valmennustaitojen ja tiimioppimisen käsitteet

Aineiston perusteella POTKE-hankkeessa toteutettu, Liiketoiminnan kehittäminen-kurssiin integroitu kurssikokonaisuus näyttötyy onnistuneen pääpiirteissään hyvin. Aineiston perusteella kurssikokonaisuus on ollut haastateltaville arvokas, ammatillista kasvua tukeva kokonaisuus, joka on tarjonnut uusia näkökulmia ja välineitä valmentajuuteen ja siinä kehittymiseen. Suurin osa haastatelluista koki valmistavan kurssin vastanneen heidän odotuksiaan ja tarjonneen heille riittävät taidot ja tiedolliset valmiudet 9.-luokkalaisten valmennustehtävässä onnistumiselle. Osa haastatelluista kuitenkin odotti Liiketoiminnan kehittäminen-opintokokonaisuuteen integroidulta, 9.-luokkalaisten valmennustehtävään valmistavalta kurssilta konkreettisempää ja opettajalähtoisempää valmennustaitojen opettamista ja aiheeseen perehdyttämistä.

Asiasanat: Valmennustaidot, valmentajuus, tiimioppiminen, 9.-luokkalaiset, urasuunnittelu

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Bachelor of Business Administration, Option of Sales and Marketing

Author: Anu Padatsu

Title of thesis: BBA-students coaching skills and their development as part of the POTKE-project

Supervisor: Sanna Oja

Term and year when the thesis was submitted: Fall 2021

Number of pages: 38 + 3 appendices

This thesis studies the experiences of nine BBA-students who participated in POTKE-project in winter 2020-2021. During the POTKE-project the BBA-students participated in a course that prepared the students to a coaching task of 9th graders. During the preparing course the BBA-students planned and implemented the 9th graders coaching packages including job seeking and career planning. The overall goal of the thesis is to discover if the preparing course has been successful and offered a well established grounds for the BBA-students on coaching.

The theoretical framework of the thesis consists of constructivism and hermeneutic learning theories and concepts of coaching and team learning. The qualitative data of the thesis consists of thematic form interviews collected from the BBA-students.

The analysis of the material has been carried out by applying thematic content analysis. Based on the research findings, the preparing course given by POTKE-project has been mostly successful. Nevertheless some of the interviewed students would have liked more teacher-lead theoretical studies about coaching at the start of the preparing course.

Keywords: Coaching, team learning, 9th grade, career planning

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	POTKE-HANKE	8
2.1	Toteutus ja kohderyhmät	8
2.2	Tradenomiopiskelijoiden valmennuskoulutuksen sisällöt	9
3	TEOREETTINEN VIITEKEHYS	11
3.1	Konstruktivistinen oppimiskäsitys ja oppimisen hermeneuttinen näkökulma	11
3.2	Valmennustaidot ja tiimioppiminen	12
4	TUTKIMUSMENETELMÄT	14
4.1	Laadullinen tutkimus	14
4.2	Aineistonkeruun menetelmät	15
4.3	Aineiston analyysi	16
4.4	Eettiset ratkaisut	16
5	TRADENOMIOPIKELIJOIDEN VALMENNUSTAITOJA KOSKEVAT ENNAKKOKÄSITYKSET	18
5.1	Aiemmat valmennuskokemukset	18
5.2	Omat valmennusvalmiudet	19
5.3	Valmennus ja asenne	20
5.4	Odotukset valmennuskurssia kohtaan	21
6	TRADENOMIOPIKELIJOIDEN KOKEMUKSET HANKKEEN VALMENNUSKOULUTUKSESTA JA 9.- LUOKKALAISTEN VALMENNUSTEHTÄVÄSTÄ 22	
6.1	Kokemukset 9.-luokkalaisten valmennustehtävästä	22
6.2	Kokemukset hankkeen valmennuskoulutuksesta ja sen riittävydestä suhteessa 9.-luokkalaisten valmennustehtävään	23
6.3	Kokemukset tiimioppimisen mallista	25
6.4	Valmennustaitojen kehitys	27
6.5	Opiskelijoiden kehittämisideoita	30
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	32
8	POHDINTA	34
	LÄHTEET	36
	LIITTEET	39

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on toteutettu osana Oulun ammattikorkeakoulun POTKE – Peruskoulunsa päättävien opiskelijoiden työelämävalmiuksien kehittäminen-hanketta. Hankkeen toteuttajana on Oulun ammattikorkeakoulu ja rahoittavana vastuuviranomaisena Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

POTKE-hankkeen päätavoitteena on saada peruskoulun päättävien nuorten ikäluokka työllistymään kesätöihin ja kehittämään nuorten työelämävalmiuksia tulevaa työuraa varten ja hankkeessa pyritään motivoimaan ja aktivoimaan nuoret hakemaan ja löytämään kesätöitä. Hankkeessa kehitetään toimintamalli, jossa liiketalouden tradenomiopiskelijat neuvovat ja ohjaavat 9.-luokkalaisia työnhaun aihealueissa, kuten työpaikkojen löytämisessä, cv:n ja työhakemusten tekemisessä sekä nuorten oman osaamisen kuvaamisessa. Samalla pyritään kasvattamaan myös nuorten motivaatiota kesätöiden hakemiseen. Hankkeen tuloksena valmistuvaa toimintamallia on mahdollista toistaa vuosittain osana Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden tradenomikoulutusta. Toimintamallin mukaista yhteistyötä voidaan myös tulevaisuudessa laajentaa koskemaan useita yläkouluja. Näin hankkeen tuloksena on mahdollista synnyttää myös pitkäkestoinen korkea-asteen ja perusasteen välinen yhteistyömuoto. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020.)

POTKE-hankkeessa 9.-luokkalaisten valmentajina toimi yhdeksän Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden tradenomiopiskelijää. Tradenomiopiskelijat saivat hankkeen aikana 9.-luokkalaisten valmennustehtävään valmistavan koulutuksen, joka integroitiin osaksi heidän tradenomiopintojaan. Koulutuksen saatuaan opiskelijat jakautuivat kolmeen ryhmään, joissa he toteuttivat 9.-luokkalaisten ohjaustilaisuudet keväällä 2021.

Opinnäytetyössä tutkitaan näiden yhdeksän liiketalouden tradenomiopiskelijän valmennustaitoihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja valmennuskurssin vaikutusta näiden valmennustaitojen kehittymiseen. Työssä tutkitaan myös heidän kokemuksiaan varsinaisissa 9.-luokkalaisten valmennustehtävissä onnistumisesta ja valmennustehtävää varten saadun koulutuksen riittävydestä. Opinnäytetyöni tavoitteena on vastata kysymykseen, onko tradenomiopiskelijoille valmennustehtävää varten järjestetty koulutus ollut riittävän laaja-alainen ja onko se tarjonnut tradenomiopiskelijoille riittä-

vät valmiudet valmennustehtävässä menestymistä varten. Tavoitteena on myös selvittää mahdolliset tradenomiopiskelijoille annetun koulutuksen kehittämistarpeet, jotta hankkeessa luotua toimintamallia voidaan kehittää entistä paremmaksi.

Tutkimuskysymykset:

1. Millaiset ennakkokäsitykset hankkeen valmennuskurssiin ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävään osallistuvilla tradenomiopiskelijoilla on omista valmennustaidoistaan?
2. Millä tavoin hankkeen valmennuskurssiin ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävään osallistuneet tradenomiopiskelijat kokevat valmennuskurssin ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävän kehittäneen heidän omia valmennustaitojaan?

Tutkimus on laadullinen tutkimus, jossa kerätään yhdeksän hankkeeseen osallistuvan tradenomiopiskelijan kokemuksia puolistrukturoiduilla lomakehaastatteluilla. Haastatteluaineisto analysoidaan teemoittelemalla ja opinnäytetyön teoreettinen viitekehys nojautuu konstruktivistiselle oppimiskäsitykselle ja oppimisen hermeneuttiselle näkökulmalle. Aineiston analyysin keskeisinä käsitteinä toimivat valmennustaitojen ja tiimioppimisen käsitteet

Opinnäytetyö koostuu johdannon jälkeen POTKE-hankkeen esittelystä, teoriakappaleista, tutkimusmenetelmien esittelystä, tulosten analysoinnista sekä kehittämisideoista, johtopäätöksistä ja pohdinnasta.

2 POTKE-HANKE

POTKE-hankkeen toteuttajana on Oulun ammattikorkeakoulu ja rahoittavana vastuuviranomaisena Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Hankkeen päätavoitteena on saada peruskoulun päättävien nuorten ikäluokka työllistymään kesätöihin ja kehittää nuorten työelämävalmiuksia tulevaa työuraa varten ja hankkeessa pyritään motivoimaan ja aktivoimaan nuoret hakemaan ja löytämään kesätöitä. Varhaisia työkokemuksia voidaan pitää merkittävänä, sillä kesätöissä nuori pääsee omakohtaisesti kokemaan, millaista työelämässä on ja millaiset ovat työelämän pelisäännöt. Työtä tekemällä nuoren työelämävalmiudet kehittyvät ja nuori pääsee tutustumaan eri aloihin ja niiden työtehtäviin. Useissa kunnissa 15-17-vuotiaille nuorille tarjotaan kesätyösetelit, mutta kaikki nuoret eivät niitä käytä. POTKE-hankkeessa pyritään aktivoimaan ja motivoimaan nuoret kesätöiden löytämiseen ja hakemiseen. Nuoren elämässä peruskoulun päättymistä voidaan pitää tärkeänä siirtymävaiheena ja lyhytkin työkokemus auttaa nuorta ymmärtämään työnteon merkityksen ja saamaan käsityksen työelämästä ja -markkinoista. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020.)

Hankkeessa kehitetään toimintamalli, jossa liiketalouden tradenomiopiskelijat neuvovat ja ohjaavat 9.-luokkalaisten työnhaun aihealueissa, kuten työpaikkojen löytämisessä, cv:n ja työhakemusten tekemisessä sekä nuorten oman osaamisen kuvaamisessa. Samalla pyritään kasvattamaan myös nuorten motivaatiota kesätyön hakemiseen. Hankkeen yhteistyötahot muodostuvat lähialueen yläkouluista. Myös koulut näkevät tällaisen toimintamallin kehittämisen edut, sillä toimintamalli voidaan integroida osaksi koulujen nykyistä työelämäopetusta. Hankkeen tuloksena valmistuvaa toimintamallia on mahdollista toistaa vuosittain osana Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden tradenomikoulutusta. Toimintamallin mukaista yhteistyötä voidaan myös tulevaisuudessa laajentaa koskemaan useita yläkouluja. Näin hankkeen tuloksena on mahdollista synnyttää myös pitkäkestoinen korkea-asteen ja perusasteen välinen yhteistyömuoto. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020.)

2.1 Toteutus ja kohderyhmät

POTKE-hankkeessa 9.-luokkalaisten valmentajina toimi yhdeksän Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden tradenomiopiskelijää. Tradenomiopiskelijat saivat hankkeen aikana 9.-luokkalaisten

valmennustehtävään valmistavan koulutuksen, joka integroitiin osaksi heidän tradenomiopintoihinsa kuuluvaa Liiketoiminnan kehittäminen-kurssikokonaisuutta syyslukukaudella 2020 ja kevätlukukaudella 2021. Opiskelijat jakautuivat kolmeen tiimiin, joissa he toteuttivat 9.-luokkalaisten valmennustilaisuudet hankkeen kumppanuuskouluissa kevättalvella 2021.

Hankkeen kumppanuuskouluina toimivat Oulun Myllytullin koulu, Kempeleen Linnakankaan koulu ja Oulunsalon Pitkäkankaan koulu.

2.2 Tradenomiopiskelijoiden valmennuskoulutuksen sisällöt

Tradenomiopiskelijoiden valmennustehtävään valmentava kurssikokonaisuus alkoi Oulun ammattikorkeakoulussa projektitiimin ja opiskelijoiden yhteisellä kick-off-tilaisuudella 3.11.2020. Tradenomiopiskelijat jakautuivat kolmeen tiimiin, joista jokainen lähti toteuttamaan POTKE-hankkeessa määriteltyjä, eri teemaisia treenipaketteja (Ks. LIITE 3). Tiimien luomat 9.-luokkalaisten treenipaketit jaettaisiin hankkeen päätteeksi internetissä, missä ne olisivat jatkossa kaikkien vapaasti löydettävissä ja käytettävissä. Hankkeen kick-off-tilaisuuden jälkeen tiimit tekivät yhteiset tiimisopimukset ja lähdeaineiston lukusuunnitelmat ja sopivat yhdessä tiimiliiderin ja tiimin aikataulutuksen. Kurssilaiset kokoontuivat säännöllisesti lukukauden aikana kurssin puitteissa ja tiimit saivat tehtävänsä tukea ja ohjausta projektin opetushenkilökunnalta.

9.-luokkalaisten treenipakettien teemat jakaantuivat tiimeille seuraavasti:

Tiimi 1:

Itsetuntemus ja itsensä johtaminen- treenipaketti

Työn hakeminen- treenipaketti

Tiimi 2:

Innostu, uskalla kehtaa- treenipaketti

Treenaa työtä- treenipaketti

Wordpress-alustan vastuutiimi

Tiimi 3:

Minä työssä ja työyhteisössä- treenipaketti

Työelämän pelisäännöt- treenipaketti

Tradenomiopiskelijoiden vastuulla oli omissa tiimeissä tapahtuva, 9.-luokkalaisten treenipakettien kehittäminen, joka piti sisällään treenipakettien valmennussuunnitelmien, luokkatehtävien ja verkopohjaisten tehtävien kehittämisen. Kumppanuuskoulut valitsivat näistä opiskelijoiden valmistamista treenipaketeista omiin tarpeisiinsa parhaiten sopivat valmennukset, jotka tradenomiopiskelijat myös toteuttaisivat käytännössä.

Ennen 9.-luokkalaisten valmennustehtävää tiimit pääsivät testaamaan kehittämiensä treenipakettien käytännön toteutusta koevalmennuksessa 12.1.2021. Tuolloin kaikki hankkeeseen osallistuvat tradenomiopiskelijat kokoontuivat yhteen ja kaikki kolme tiimiä vetivät läpi yhden treenipakettinsa muulle kurssiporukalle. Koevalmennuksessa Tiimi 1 toteutti Työn hakeminen-treenipaketin, Tiimi 2 Innostu, uskalla, kehtaa – treenipaketin ja Tiimi 3 Työelämän pelisäännöt-treenipaketin. Koevalmennuksesta saadun kokemuksen ja palautteen myötä tiimien oli mahdollista vielä hioa omaa valmennustaan ja treenipakettejaan.

Valmiiden treenipakettien kesto vaihteli 45 minuutista tuntiin. Tiimit vetivät läpi valmiit valmennuksensa ja treenipakettinsa kumppanuuskoulujen 9.-luokkalaisille tammi-helmikuussa 2021 seuraavasti:

Oulu, Myllytullin koulu:

10.2.2021 klo 10.00-10.45 ja klo 11.00-11.45 – Tiimi 3

Oulunsalo, Pitkäkankaan koulu:

19.1.2021 – Tiimi 1

25.2.2021 – Tiimi 1

Kempele, Linnakankaan koulu:

22.3.2021 – Tiimi 3

22.3.2021 – Tiimi 2

23.3.2021 – Tiimi 1

3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys nojautuu konstruktivistiselle oppimiskäsitykselle ja oppimisen hermeneuttiselle näkökulmalle. Aineiston analyysin keskeisinä käsitteinä toimivat valmennustaitojen ja tiimioppimisen käsitteet.

3.1 Konstruktivistinen oppimiskäsitys ja oppimisen hermeneuttinen näkökulma

Sana konstruktivismi juontaa juurensa sanasta konstruoida (rakentaa) ja konstruktivismin painopisteenä ovat yksilön aktiivisesti tuottamat ja rakentamat ajatuskonstruktiot (Puolimatka 2002, 13). Konstruktivistisessa oppimiskäsityksessä oppiminen ei ole passiivista tiedon vastaanottamista vaan oppijan aktiivista kognitiivista toimintaa. Tämän aktiivisen prosessin kautta oppija tulkitsee uutta tietoa ja tekemiään havaintoja aiempien kokemustensa ja tietojensa pohjalta. Näin oppija jatkuvasti rakentaa käsityksiään maailmasta ja erilaisista ilmiöistä. Konstruktivistisessa oppimiskäsityksessä oppija nähdäänkin aktiivisesti merkityksiä etsivänä ja niitä rakentavana toimijana. (Tynjälä 2004, 37-38.)

Konstruktivistinen oppimiskäsitys painottaa oppimisen hermeneuttista näkökulmaa (Puolimatka 2002, 101-102). Hermeneuttisesta näkökulmasta katsottuna oppiminen perustuu tulkinnalle, joka etenee hermeneuttisessa kehässä. Hermeneuttisessa kehässä oppija tulkitsee opittavan asian yksityiskohdat kokonaisuuden valossa ja kokonaisuus ymmärretään puolestaan sen yksityiskohdista käsin. Hermeneutiikan yhteydessä puhutaan yleensä tekstien tulkinnasta, mutta samojen periaatteiden voidaan katsoa soveltuvan minkä tahansa tosielämän osakokonaisuuden tai yksityiskohtan tulkintaan. Näin hermeneuttisen oppimisen kehän kautta voidaankin lähestyä esimerkiksi kokemusten, havaintojen, tunteiden tai tekojen tulkintaa. Yksilö muodostaa kokonaiskäsityksensä aina yksityiskohtien perusteella, mutta oppimisprosessin edetessä yksityiskohtien merkitykset muuttuvat, koska ne tulevat tulkituiksi jatkuvasti kehittyvän kokonaiskäsityksen kautta. (Siljander 1988, 116-117; Puolimatka 2002, 102.)

Tulkintaprosessin alkuvaiheessa oppijalla on vain alustava käsitys tulkittavasta kokonaisuudesta. Tätä alustavaa käsitystä kutsutaan esiyymmärrykseksi. Tulkitsijan oma kulttuuriympäristö vaikuttaa tulkitsijan esiyymmärryksen muodostumiseen. Kun tulkitsija alkaa perehtyä aiheeseen hän huomaa

esiymmärrykseensä sisältyviä puutteita ja virheitä. Näiden havaintojen perusteella hän alkaa korjata käsityksiään ja luo tulkittavasta aiheesta uuden kokonaisnäkömyksen. Tästä uudesta kokonaisnäkömyksestä muodostuu hänen uusi esiymmärryksensä. Kun tulkitsija palaa saman ilmiön äärelle uuden esiymmärryksensä pohjalta hän myös hahmottaa sen uudella tavalla, saaden aiheesta paremman käsityksen. Oppiminen etenee toinen toistaan seuraavissa tulkinnallisissa kehissä ja prosessin myötä ymmärrys tulkittavasta asiasta tarkentuu. (Gallagher 1992, 39-40; Puolimatka 2002, 102.)

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys perustuu konstruktivistiselle oppimiskäsitykselle ja hermeneuttisen oppimisen näkökulmalle. Näiden kautta tarkasteltuna opinnäytetyöhön haastateltavat tradenomiopiskelijat lähestyvät valmennustehtäväänsä ja hahmottavat valmennustaitojaan aiheetta koskevan esiymmärryksensä kautta ja tämä esiymmärrys luo perustan heidän POTKE-hankkeen aikana tapahtuvalle valmennustaitojen kehittymiselle. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen ja hermeneuttisen oppimisen näkökulmasta tarkasteltuna valmennuskurssin ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävän kautta haastateltavien valmennustaitoja koskeva ymmärrys tarkentuu toisiaan seuraavissa tulkinnallisissa kehissä, muodostaen lopulta haastateltavien uuden, valmennustaitoja koskevan kokonaiskäsityksen ja esiymmärryksen.

3.2 Valmennustaidot ja tiimioppiminen

Opinnäytetyössä selvitetään tradenomiopiskelijoiden valmennustaitoja koskevia ennakkokäsityksiä ja sitä, miten valmennustaidot kehittyvät valmennuskurssin ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävän myötä. Valmennustaitojen käsite on näin ollen opinnäytetyössä keskeisessä asemassa.

Valmentajuutta ja valmennustaitoja on mahdollista tarkastella Jukka Hassisen (2018, 7) tiimivalmentajalle antamia ominaisuuksia mukailien. Tiimivalmentajat ovat Hassisen mukaan tiimien valmentamisen asiantuntijoita, joilla on tiedot, taidot, asenteet ja kokemus yksilöiden, tiimien ja yhteisöjen valmentamiseen.

Haastateltavat tradenomiopiskelijat saivat 9.-luokkalaisten valmennustehtävään valmentavan kurssiopetuksen osana tradenomiopintojaan syyslukukauden 2020 ja kevätlukukauden 2021 kuluessa. Nämä yhdeksän tradenomiopiskelijää jakautuvat pienempiin kolmen hengen tiimeihin, joiden vas-

tuulla oli omissa tiimeissä tapahtuva, 9.-luokkalaisten treenipakettien kehittäminen ja 9.-luokkalaisten valmentaminen valmiiden treenipakettien avulla kouluvierailujen aikana. Tiimioppimisella olikin keskeinen asema valmennuskurssin ja valmennustehtävän aikana tapahtuvassa oppimisprosessissa.

Hassisen (2018, 7) mukaan tiimioppiminen voidaan määritellä yksinkertaistaen tapahtumaksi, jossa opitaan tiimissä. Tiimioppimisessa opiskelijat jaetaan tiimeihin, jotka toimivat usein pitkäaikaisesti, vähintään yhden kurssin ajan. Tiimioppimisen ideana on ”olla yhdessä, tehdä yhdessä ja oppia yhdessä”. Tiimioppiminen perustuu tiimin jäsenten yhdessä toteuttamille töille ja projekteille, joiden myötä oppiminen tapahtuu. Tiimin jäsenet myös jakavat ideoitaan ja kokemuksiaan toistensa kanssa tiimin yhteisissä tapaamisissa. Opiskelijoiden itsenäinen tiedonhaku ja aihepiiriin liittyvään kirjallisuuteen perehtyminen on Hassisen mukaan myös tärkeä osa tiimioppimisen prosessia.

Opinnäytetyö tarkastelee haastateltavien tradenomiopiskelijoiden valmennustaitojen kehittymistä osana tiimioppimisprosessia ja määrittelee valmennustaidot valmentamiseen liittyvinä taitoina ja asenteina ja tiedollisina ja kokemuksellisinä valmiuksina. Opinnäytetyössä tarkastellaan valmennustaitojen käsitteen kautta haastateltavien valmennustaitoja koskevia ennakkokäsityksiä ja sitä, miten valmennuskurssi ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävä ovat kehittäneet ja tukeneet haastateltavien valmennustaitoja, asenteita, tietoja ja kokemuspohjaa.

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyön empiirinen osuus toteutetaan laadullisena tutkimuksena. Aineistonkeruumetodina ovat puolistrukturoidut lomakehaastattelut ja aineiston analyysimenetelmä perustuu teemoittelulle.

4.1 Laadullinen tutkimus

Laadulliset eli kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät alkoivat yleistyä Suomessa 1970-luvun loppupuolelta lähtien, minkä jälkeen kvalitatiivinen tutkimus on vakiinnuttanut paikkansa osana ihmistieteitä. Kvalitatiivisten menetelmien suosion lisääntyminen 1970-luvun lopulta alkaen voitiin tulkita vasta-reaktiona aikaisemmalle tutkimusperinteelle, joka perustui hyvin pitkälti kvantitatiivisille tutkimusmenetelmille. Nykytieteen kontekstissa vastakkainasettelua kvantitatiivisten ja kvalitatiivisten menetelmien välillä pyritään purkamaan ja ajatellaan pikemminkin niin, että tutkimusmenetelmät tulisi valita tutkimustehtävän perusteella ja siten, että tutkija saa parhaiten vastauksia juuri käsillä oleviin tutkimuskysymyksiinsä. (Syrjäläinen & Eronen & Värri 2007, 7.)

Laadulliselle eli kvalitatiiviselle tutkimukselle on usein keskeistä tavoittaa tutkittavien oma näkökulma ja laadullisen tutkimuksen kohteena on usein vain pieni määrä tapauksia, joita pyritään analysoimaan mahdollisimman perusteellisesti. Laadullisen tutkimuksen piirteitä ovat laadullisen aineiston kerääminen, aineistolähtöinen analyysi ja hypoteesittomuus. Puhtaasti tilastolliseen, eli kvantitatiiviseen tutkimukseen verrattuna tutkijan asema on laadullisessa tutkimuksessa jossain määrin vapaampi ja laadullinen tutkimus mahdollistaa näin joustavamman tutkimuksen suunnittelun ja toteutuksen. (Eskola & Suoranta 2000, 14-20.)

Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä niinkään yleistyksiin, vaan tavoitteena on ilmiöiden kuvaaminen ja ymmärtäminen ja mielekkäiden tulkintojen luominen. Laadullinen tutkimus tavoittelee tutkimuskohteensa syvällistä ymmärrystä ja laadullisessa tutkimuksessa kiinnostuksen kohteena ovatkin ihmisten merkitykset ja se tapa, jolla ihmiset kokevat ja näkevät reaali maailman. Laadullisen tutkimuksen kautta onkin mahdollista perehtyä erilaisiin ilmiöihin ja inhimillisiin prosesseihin, joiden syvä ymmärtäminen ei olisi mahdollista pelkästään määrällisen tutkimuksen tilastollisin keinoin. (Kananen 2008, 24-25.)

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä on laadullinen tutkimus ja tutkimuskohteena ovat hankkeeseen osallistuvien tradenomiopiskelijoiden valmennusvalmiuksia koskevat ennakkokäsitteet, heidän kokemuksensa valmennuskurssista ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävästä. Laadullisessa tutkimuksessa on mahdollista kerätä tradenomiopiskelijoiden kokemuksiin liittyvää kuvailevaa ja omakohtaista aineistoa, joka tarjoaa mahdollisuuden analysoida heidän valmennusvalmiuksiensa kehittymistä, oppimisprosessiaan ja POTKE-hankkeen 9.-luokkalaisten valmennuksen toimintamallin kehittämistarpeita.

4.2 Aineistonkeruun menetelmät

Opinnäytetyön aineisto koostuu laadullisesta, tradenomiopiskelijoilta kerätystä haastatteluaineistosta. Laadullisella aineistolla voidaan viitata Eskolan ja Suorannan mukaan yksinkertaista aineistoon, joka on ilmiänsuhtaan tekstiä. Laadullisena aineistona voivat toimia muun muassa erimuotoiset havainnoinnit, haastattelut, kirjeet, päiväkirjat, omaelämäkerrat tai eri tarkoituksiin luotu kirjallinen tai kuvallinen aineisto ja äänimateriaali. (Eskola & Suoranta 2000, 15.)

Erlaisia haastattelutyyppisiä ja niiden nimityksiä on olemassa runsaasti. Eräs toistuva erottelu on jako strukturoidun, puolistrukturoidun ja teemahaastattelun välillä. Strukturoidussa haastattelussa (jota kutsutaan myös lomakehaastatteluksi) kysymysten järjestys, muotoilu ja vastausvaihtoehdot ovat kaikille haastateltaville samat. Myös puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat kaikille samat, mutta haastateltava saa vastata kysymyksiin vapaasti omin sanoin. Teemahaastattelussa haastattelun aihealueet on määritelty etukäteen ja haastattelija varmistaa, että nämä aihealueet käydään läpi haastattelussa. Teemahaastatteluun ei kuulu strukturoidulle haastattelulle ominaiset kysymysten tarkat muotoilut ja etenemisjärjestys, vaan teemahaastattelussa kysymysten esittämisjärjestys ja laajuus ovat vapaampia ja vaihtelevat haastattelusta toiseen. (Eskola & Vasamäki 2010, 28-29.)

Tradenomiopiskelijoiden haastattelut muodostavat opinnäytetyön ensisijaisen aineiston ja käytän aineistonkeruun metodina puolistrukturoituja haastattelulomakkeita, jotka painottuvat avoimiin, laadullisiin kysymyksiin. Haastattelulomakkeet toteutettiin Word-asiakirjoina ja haastattelulomakkeet

välitettiin kurssin osallistujille kurssin Moodle-alustalla. Osallistujat täyttivät lomakkeet ja palauttivat ne Moodle-alustalle annettuun määräaikaan mennessä.

Haastateltavien kokemuksia kerättiin kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen haastattelukysely välitettiin kurssin osallistujille Moodle-alustalla kurssikokonaisuuden alussa joulukuussa 2020 ja sen tavoitteena oli selvittää tradenomiopiskelijoiden valmennustaitoja koskevia ennakkokäsityksiä ja kurssiin liittyviä odotuksia. Toinen haastattelukysely välitettiin kurssin osallistujille Moodle-alustalla kurssikokonaisuuden loppuvaiheessa huhtikuussa 2021 sen jälkeen, kun haastateltavat olivat toteuttaneet 9.-luokkalaisten valmennustehtävän. Toisen vaiheen haastattelukyselyn tavoitteena oli selvittää, millaisena haastateltavat kokivat 9.-luokkalaisten valmentamisen ja kokivatko he saaneensa Oulun ammattikorkeakoulun kurssikokonaisuuden aikana riittävät edellytykset valmennustehtävässä menestymiselle. Toisessa haastattelukyselyssä selvitettiin myös haastateltavien ajatuksia siitä, miten he kehittäisivät Oulun ammattikorkeakoulun valmennustehtävää varten antamaa koulutusta ja 9.-luokkalaisten ohjauksen toimintamallia.

4.3 Aineiston analyysi

Erilaisia laadullisen aineiston analyysitapoja on runsaasti. Opinnäytetyössäni lomakehaastattelujen kautta kerätty aineisto analysoidaan teemoittelun avulla. Eskolan ja Suorannan mukaan teemoittelussa aineistosta nostetaan esiin teemoja, jotka valaisevat tutkimusongelmaa ja aineistosta pyritään löytämään ja erittelemään juuri tutkimusongelman kannalta keskeiset teemat (Eskola & Suoranta 2000, 174). Opinnäytetyössäni aineistoa teemoitellaan ja analysoidaan tutkimuskysymysten ja teoreettisena viitekehyksenä toimivan konstruktivistisen oppimiskäsityksen, hermeneuttisen oppimisen ja valmennustaitojen ja tiimioppimisen käsitteiden kautta.

4.4 Eettiset ratkaisut

Oulun ammattikorkeakoulun henkilökuntaan ja opiskelijoihin kohdistuva tutkimus edellyttää aina tutkimuslupaa. Opinnäytetyöni edellyttämä tutkimuslupa haettiin ja myönnettiin lokakuussa 2020.

Opinnäytetyössäni kerätään ja käsitellään tradenomiopiskelijoiden henkilökohtaisia kokemuksia. Tutkimuksen onnistumisen kannalta on olennaista, että haastateltavat pystyvät kertomaan kokemuksistaan mahdollisimman rehellisesti ja ilman pelkoa siitä, että heidän lomakehaastatteluissa esiin tuomansa seikat synnyttäisivät heille mitään kielteisiä vaikutuksia. Esimerkiksi Arja Kuulan (2011, 201) mukaan tunnistettavuuden estäminen on eräs parhaiten tunnettuja tutkimuseettisiä normeja ihmistieteiden saralla, minkä vuoksi tutkittavien tunnistamattomuutta ja nimettömyyttä pidetään itsestään selvänä – joskaan ei ehdottomina – lähtökohtina tutkimusaineiston ja sen otteiden esittämisessä. Kuulan mukaan ratkaisun lähtökohtana on suojella tutkittavia mahdollisilta negatiivisilta vaikutuksilta, joita heihin voisi kohdistua, mikäli heidän henkilöllisyytensä kävisi ilmi tutkimusjulkaisusta.

Rannan ja Kuula-Luumin (2017, 419-420) mukaan haastatteluaineistoja voidaan anonymisoida erilaisin tekniikoin. Näistä tekniikoista muuttamisella viitataan toimenpiteeseen, jossa haastateltavaa koskeva tunnistetieto muutetaan joksikin toiseksi. Muuttamisessa haastateltavan nimen tai muun tunnistettavan tiedon tilalle keksitään pseudonimi.

Opinnäytetyössäni haastatteluaineisto on anonymisoitu käyttämällä edellisessä kappaleessa avattua muuttamisen tekniikkaa. Tässä ratkaisussa haastateltavien tradenomiopiskelijoiden nimet on muutettu ja korvattu juoksevilla numeroinnilla. Opinnäytetyöni lomakehaastatteluissa haastateltavia on pyydetty ilmoittamaan nimensä, ikänsä ja vuosikurssinsa, koska näiden perustietojen kerääminen mahdollistaa ensimmäisen ja toisen vaiheen haastatteluaineistojen liittämisen samaan henkilöön aineiston käsittely- ja analyysivaiheessa. Valmiissa, kirjallisessa opinnäytetyössäni ei kuitenkaan tulla esittämään haastateltavien henkilötietoja, vaan haastatteluaineistoon viitataan joko yleisellä tasolla tai yksittäiseen haastatteluun viitattaessa käytetään haastateltavan nimen sijaan tälle annettua juoksevaa numerointia.

5 TRADENOMIOPISKELIJOIDEN VALMENNUSTAITOJA KOSKEVAT ENNAKKOKÄSITYKSET

Tässä kappaleessa kuvataan ja analysoidaan tradenomiopiskelijoiden aiempia valmennuskokemuksia, heidän valmennustaitoihinsa liittyviä ennakkokäsityksiä ja odotuksia tulevaa valmennuskurssia ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävää kohtaan.

5.1 Aiemmat valmennuskokemukset

Haastatelluista yhdeksästä tradenomiopiskelijasta kahdeksan kertoi omaavansa aiempaa, työn tai harrastustoiminnan kautta hankittua kokemusta yksilöiden tai ryhmien valmentamisesta tai ohjauksesta. Neljä haastateltavista kertoi toimineensa aiemmin opiskelijoiden tutor- tai tukioppilaana ja yksi heistä toi esiin pitäneensä opiskelijayrityksen kautta somekoulutusta lukiolaisille. Kaksi haastateltavaa toi esiin ohjanneensa nuorten heppakerhoa. Yhdellä haastateltavista oli taustallaan 11 vuotta telinevoimistelun harraste- ja kilpailutason valmentajankokemusta ja hän kertoi toimineensa myös luokan- ja aineenopettajan sijaisena ylä- ja ala-asteilla. Yksi haastatelluista kertoi toimineensa aikuisten ja lasten jumpparyhmien valmentajana ja ohjanneensa opiskelijoita osana nykyisiä työtehtäviään. Yksi haastateltavista oli ohjannut aiemmin lasten tanssiryhmiä ja toimivansa nykyisissä työtehtävissään uusien työntekijöiden perehdyttäjänä. Yksi haastatelluista puolestaan kertoi omaavansa aiempaa kokemusta työhön kouluttamisesta ja työssä valmentamisesta.

Haastatelluista viisi kertoi omaavansa valmentamiseen tai ohjaukseen liittyvää tietopohjaa tai teoreettisia opintoja. Yksi haastatelluista kertoi käyneensä tuutorikoulutuksen ja toinen osallistuneensa koulunsa järjestämään tukioppilaskoulutukseen. Yksi toi esiin osallistuneensa työnantajansa järjestämille esimiestaitojen ja valmentamisen kursseille ja käyneensä lisäksi kuluneen syksyn aikana lähiesimiestyön-kurssin. Telinevoimisteluvälmentajana toiminut haastateltava kertoi saaneensa koulutusta kilpavoimistelijoiden valmentamiseen ja jumppakoulutusten vetämiseen. Eräs haastateltavista oli osallistunut seuransa kustantamalle heppakerho-ohjaajien koulutuspäivälle ja toinen kertoi saaneensa lasten liikuntaryhmien ohjaamiseen tähtäävän päiväkoulutuksen.

Haastateltavien aiemmat valmentamiseen ja ohjaukseen liittyvät kokemukset näyttäytyvät varsin monipuolisina ja niitä oli kertynyt niin harrasteiden kuin opiskelu- ja työurankin kautta. Osalle haastatelluista aikaa aiemmista valmennus- ja ohjaustehtävistä oli kulunut jo useita vuosia, mutta osalle valmentaminen ja ohjaustehtävät olivat ajankohtaista osana nykyisiä työtehtäviä tai parhaillaan suoritettavia opintoja. Haastatteluaineiston perusteella valtaosalla POTKE-hankkeeseen osallistuneista tradenomiopiskelijoista oli taustallaan yksilöiden tai ryhmien valmentamiseen tai ohjaamiseen liittyvää kokemusta ja osalla heistä oli taustallaan myös valmennustehtäviin valmistavia eri muotoisia kursseja tai opintoja. Haastatteluaineiston perusteella voidaankin todeta, että valmennustaitojen käsitteeseen kytkeytyvissä tiedollisissa ja kokemuksellisissa valmiuksissa oli haastateltavien taustasta ja kokemuksista riippuen vaihtelua.

5.2 Omat valmennusvalmiudet

Haastateltavia pyydettiin pohtimaan ja kuvailemaan omia valmennusvalmiuksiaan ja edellytyksiään toimia tulevassa 9.-luokkalaisten valmennustehtävässä ennen varsinaista tehtävään valmistavan kurssin aloitusta. Haastattelujen perusteella useat haastateltavista kokivat valmennusvalmiutensa hyviksi. Aineistosta nousi esiin se, että useat haastatelluista kokivat voivansa samaistua suhteellisen helposti 9.-luokkalaisten ajatusmaailmaan ja kiinnostuksen kohteisiin. Tämä kokemus korostui etenkin haastateltavilla, joiden henkilökohtaiseen lähipiiriin kuului lapsia ja nuoria, tai joiden omasta yläasteajasta ei ollut kulunut vielä huomattavan pitkää aikaa ja kyseiseen elämänvaiheeseen liittyvät muistot olivat vielä hyvin muistissa. Osassa haastatelluista nousi esiin 9.-luokkalaisten valmennustehtävään liittyvät epävarmuuden ja jännityksen kokemukset, mutta näissäkin vastauksissa korostui innostus ja usko siihen, että tehtävään valmistavalla valmennuskurssilla saatava teoriapohja tarjoaisi riittävät edellytykset tehtävässä onnistumiseen. Aineiston perusteella voidaankin tulkita, että osa haastateltavista koki epävarmuutta suhteessa valmennustaitoihin liittyviin tiedollisiin valmiuksiinsa, mutta hekin uskoivat valmennustehtävään valmentavan kurssin teoreettisten sisältöjen paikkaavan mahdolliset tiedolliset puutteet.

5.3 Valmennus ja asenne

Valmennustaitojen käsitteeseen ja valmentajan ominaisuuksiin liittyy olennaisella tavalla valmentajan asenne suhteessa valmennuksen kohderyhmään (Hassinen 2018, 7). Haastateltavia pyydettiin kertomaan ajatuksiaan tulevasta 9.-luokkalaisten valmennustehtävästä ja siitä, miten he suhtautuvat tulevaan tehtäväänsä.

Haastateltavien kokemuksista nousi vahvasti esiin tulevaan tehtävään liittyvä ”positiivinen jännitys” ja tehtävää kohtaan tunnettu vahva mielenkiinto ja innostus. Tulevaan tehtävään liitettiin myös ”me”-henkeä ja odotusta siitä, että valmennustehtävä saataisiin onnistumaan yhdessä opiskelutovereiden kanssa. Haastatteluissa nousivat esiin myös hankkeeseen ja sen kohderyhmään liitetyt yhteiskunnalliset merkitykset ja useat haastatelluista kokivat hankkeeseen osallistumisen merkityksellisenä, koska näkivät siinä mahdollisuuden opastaa ja auttaa nuoria. Alla olevat sitaattit kuvaavat hyvin haastateltavien odotuksia ja asenteita tulevaa valmennustehtävää kohtaan:

”Olen erittäin innoissani projektista ja odotan innolla, millainen paketti saadaan kurssikavereiden kanssa aikaiseksi. Toivon todella, että projektin kokonaisuus saa positiivisen vastaanoton. Ennen kaikkea toivon, että hankkeesta on todellista hyötyä kohderyhmällemme.” (Haastateltava nro 5.)

”Odotan 9. luokkalaisten kohtaamisia innolla ja pienellä jännityksellä. Millaisia tämän päivän ysi-luokkalaiset ovat? – – Koen tekeväni yhteiskunnallisesti merkittävää työtä olemalla mukana tässä hankkeessa.” (Haastateltava nro 9.)

Aineiston perusteella voidaankin tulkita, että haastateltavien asenne suhteessa tulevaa 9.-luokkalaisten valmennustehtävää kohtaan näyttäytyi kokonaisuudessaan erittäin myönteisenä ja innostuneena ja haastateltavien motivaatio valmennustehtävää kohtaan oli vahva.

5.4 Odotukset valmennuskurssia kohtaan

Haasteltavia pyydettiin kertomaan, mitä he toivoivat tulevalta 9.-luokkalaisten valmennustehtävään valmentavalta kurssilta ja millaisia asioita he toivoivat kurssilla oppivansa.

Suurin osa vastaajista korosti valmennuskurssin merkitystä tarvittavien valmennustaitojen oppimiselle ja henkilökohtaisten valmennustaitojensa kehittymiselle. Haastateltavat odottivat oppivansa valmennustaitoja, valmentamisen teoriaa ja erilaisia valmentamisen metodeja. Myös kiinnostus valmennustaitojen soveltamiseen erilaisissa tilanteissa ja eri tavoin käyttäytyvien nuorten parissa nousi haastatteluissa esiin. Osa haastatelluista lähestyi valmennustaitojen merkitystä osana omaa ammatillista kasvuaan ja he toivoivatkin valmennuskurssin antavan taitoja, joita he voisivat hyödyntää myös jatkossa, osana tulevia esimiestehtäviään.

6 TRADENOMIOPISKELIJOIDEN KOKEMUKSET HANKKEEN VALMENNUS- KOULUTUKSESTA JA 9.- LUOKKALAISTEN VALMENNUSTEHTÄVÄSTÄ

Tässä kappaleessa kuvataan ja analysoidaan tradenomiopiskelijoiden kokemuksia heidän toteuttamistaan 9.-luokkalaisten valmennuksista. Tämän jälkeen kuvataan ja analysoidaan heidän kokemuksiaan Oulun ammattikorkeakoulun toteuttamasta 9.-luokkalaisten valmennustehtävään valmistavasta kurssista. Tämän jälkeen käsitellään haastateltavien kokemuksia tiimioppimisen mallista ja valmennustaitojen kehityksestä. Lopuksi tuodaan esiin tradenomiopiskelijoiden kurssikokonaisuutta ja valmennustehtävää koskevia kehitysideoita.

6.1 Kokemukset 9.-luokkalaisten valmennustehtävästä

Haastateltavia pyydettiin pohtimaan, millaisena he kokivat 9.-luokkalaisten valmentamistehtävän ja kertomaan tähän liittyvistä kokemuksistaan vapaasti, omin sanoin.

Valtaosa haastateltavista kertoi valmennustehtävän onnistuneen hyvin ja haastateltavat kuvailivat kokemustaan erittäin mielenkiintoiseksi, positiiviseksi ja motivoivaksi. Useissa haastatteluisa nousivat esiin valmennustilanteeseen liittynyt jännitys ja epävarmuuden tunteet, mutta useat haastateltavista toivat myös esiin yllättyneensä positiivisesti siitä, miten hyvin he saivat osallistettua 9.-luokkalaisten mukaan valmennukseen ja miten aktiivisia ja vastaanottavaisia valmennettavat nuoret olivat. Aineiston perusteella kokemukset nuorten vastavuoroisesta kohtaamisesta ja valmennuksen onnistumisesta näyttävätkin haastateltuja voimaannuttaneina ja heidän valmentajuuttaan vahvistaneina seikkoina.

Haastatteluisa tulivat ilmi kevättalvella 2021 korona-pandemiasta aiheutuneet liikkumis- ja koontumisrajoitukset, joiden vuoksi osa valmennuksista jouduttiin siirtämään etäyhteyden kautta pidettäväksi. Aineiston perusteella etäyhteyksiin siirtyminen lisäsi monen haastateltavan valmennusten onnistumista kohtaan kokemaan stressiä ja jännitystä. Osa haastatelluista jäikin kaipaamaan kokemusta kasvokkain, samassa tilassa tapahtuvasta valmennustilanteesta ja siihen liittyvästä suorasta kommunikaatiosta ja vuorovaikutuksesta. Haastattelujen perusteella suurin osa vastaa-

jjista kuitenkin koki myös etäyhteyksin tapahtuneet valmennustilanteet onnistuneina ja haastatte-
luissa korostettiin etävalmennuksissa läsnä olleiden opettajien ja opinto-ohjaajien tärkeää roolia
etävalmennusten vuorovaikutuksen ja tiedonvälityksen tukijoina.

6.2 Kokemukset hankkeen valmennuskoulutuksesta ja sen riittävydestä suhteessa 9.- luokkalaisten valmennustehtävään

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, onko tradenomiopiskelijoille 9.-luokkalaisten valmennus-
tehtävää varten järjestetty valmistava kurssi ollut riittävän laaja-alainen ja onko se tarjonnut tra-
denomiopiskelijoille riittävät valmiudet valmennustehtävässä menestymistä varten.

Haastateltavia pyydettiin kertomaan kokemuksiaan Oulun ammattikorkeakoulun toteuttamasta, 9.-
luokkalaisten valmennustehtävään valmistavasta kurssista. Hassisen (2018, 7) valmentajalle anta-
mien ominaisuuksien mukaan valmentajat ovat tiimien valmentamisen asiantuntijoita, joilla on tie-
dot, taidot, asenteet ja kokemus yksilöiden, tiimien ja yhteisöjen valmentamiseen. Haastateltavilta
kysyttiin heidän kokemuksiaan siitä, saivatko he mielestään kurssin aikana riittävät, valmenta-
misen kannalta olennaiset taidot ja tiedolliset valmiudet 9.-luokkalaisten kohtaamiseen ja valmen-
nustehtävässä onnistumiseen.

Haastateltujen opiskelijoiden kokemuksissa valmennustehtävään valmistavasta kurssista ja sen
sisällöllisestä riittävydestä suhteessa tulevaan 9.-luokkalaisten valmennustehtävään ilmenee
suurta vaihtelua. Aineiston perusteella suurin osa haastatelluista koki valmistavan kurssin vastan-
neen heidän odotuksiaan ja haastateltavat toivat muun muassa esiin, että valmistava kurssi tarjosi
uusia näkökulmia ja antoi hyvän pohjan valmennusten suunnittelulle. Suurin osa haastatelluista
myös koki valmennustehtävään valmistavan kurssin toimineen kokonaisuutena hyvin ja tarjonneen
heille riittävät taidot ja tiedolliset valmiudet 9.-luokkalaisten valmennustehtävässä onnistumiselle.

Haastateltavat kertoivat koulutuksen onnistuneen erityisen hyvin siinä, että kurssin opettajat olivat
aidosti innostuneita projektista ja valmentamisesta ja he olivat koko projektin ajan helposti tavoitet-
tavissa. Valmennuksista saatu välitön palaute ja suoritusten pohdinta koettiin onnistuneeksi ja ar-
vokkaaksi. Myös tiedonvälitys kurssin toiminnasta ja kokoontumisista toimi haastateltujen perus-
teella hyvin ja tiivis ryhmä mahdollisti rennon vuorovaikutuksen. Seuraavat sitaatit kuvaavan koke-
muksia hyvin:

”Ohjaavien opettajien tuki oli äärimmäisen tärkeää ja apua oli helppo saada.” (Haastateltava nro 1.)

”Koen, että olen itse saanut valmennusta valmentamiseen kurssin aikana. Opettajat jaksoivat innostaa ja motivoida, ja kuuntelivat, vastasivat ja olivat aina hyvin tavoitettavissa. Mitään ei tarvinnut pelätä kysyä heiltä.” (Haastateltava nro 4.)

Vaikka iso osa haastatelluista koki valmennustehtävään valmistavan kurssin toimineen kokonaisuutena hyvin nousi haastatteluista esiin myös erilaisia näkemyksiä. Osa haastatelluista koki valmistavan kurssin ja valmennusten suunnittelun liian itseohjautuvaksi ja useat kokivat tehtävänannon ja ohjeistukset paikoin epäselviksi. Useat haastatelluista kaipasivat etenkin projektin alkuun selkeitä ohjeistuksia.

Osa haastatelluista ei kokenut saaneensa valmistavalla kurssilla riittävästi valmiuksia 9.-luokkalaisten valmennustehtävään vaan he kokivat, että itsenäinen valmennuspakettien suunnittelu piti aloittaa ”tyhjästä”, ilman riittävä teoreettista opetusta. Osa haastatelluista toikin selvästi esiin kaivanneensa heti valmistavan kurssin alkuun valmennustaitoihin perehdyttävää teoreettista opetusta ja että tämä olisi tullut antaa ennen tiimien valmennuspakettien suunnittelun aloittamista. Alla olevat sitaattit kuvaavat kokemuksia hyvin:

”Valmennustaitoja ja ihan ohjeistusta alkuun. Tuli hieman olo alussa, että nakattiin kylmään veteen. Ymmärrän, että toivotaan ja vaaditaan itseohjautuvuutta tämäntyypisessä työssä, mutta pitäisi olla jonkinlainen tehtävänanto, että millaista haetaan.” (Haastateltava nro 6.)

”... olin odottanut, että opiskelisimme ensin valmentamiseen liittyviä asioita, joiden perusteella lähtisimme kehittämään itse valmennusta. Mielestäni tämä meni käytännössä niin, että ensin suunnittelimme valmennukset ja samalla yritimme imeä oppia kirjoista, jotta hahmottaisimme paremmin valmennuksen kokonaisuutta.” (Haastateltava nro 2.)

”Kurssilla kokoonnuttiin porukalla muutamia kertoja, joissa hyvin vähän kerrottiin valmentamisesta. Meillä tuli heti kurssin alussa aloittaa ysiluokkalaisten valmennuspakettien rakentaminen käytännössä tyhjältä ja vailla mitään tietoa valmentamisen työkaluista tai valmentamisesta yleensä. Kurssilla korostettiin kyllä itseopiskelua, mutta jäin kaipaamaan huomattavasti enemmän opetusta aiheesta – – Valmennuskurssilta saimme jotain kirjavinkkejä, ja vähän osviittaa mihin suuntaan voisi lähteä. Kuitenkin valmennuspaketteja piti alkaa heti alusta rakentamaan, jolloin teoriaa valmentamisesta ei käytännössä ollut.” (Haastateltava nro 9.)

Haastatteluissa nousi esiin, että osa haastatelluista oli osallistunut POTKE-hankkeen kanssa saman aikaisesti järjestetyille Tiimivalmennuksen ABC- ja Coachingin perusteet- kursseille. Kyseiset haastatellut kokivatkin saaneensa näiltä kursseilta valmennukseen liittyvää teoreettista opetusta, joka toimi merkittävänä tukena POTKE-hankkeen tavoitteiden saavuttamiselle:

”Samaan aikaan meidän tiimiläisillä oli kaksi muuta kurssia, jossa valmentamiseen syvennyttiin hyvin. Ilman näiden kurssien yhtäaikaista olemista, POTKE-hanketta varten olisi pitänyt käytännössä kaikki tietoa etsiä ja opiskella itsenäisesti. Jos Potke-hankkeen kurssi järjestetään vastaavalla tavalla jatkossakin, olisi hyvä varmistaa, että Tiimivalmennuksen ABC ja Coachingin perusteet ovat käynnissä samaan aikaan, ja Potkelaiset osallistuvat niihin.” (Haastateltava nro 9.)

”Onneksi osallistuin samaan aikaan Coachingin perusteet ja Tiimivalmennuksen ABC -kurssit, niistä sai paljon hyviä ideoita jne valmennuksia varten.” (Haastateltava nro 2.)

Haastateltavien kokemusten perusteella POTKE-hankkeen integroiminen ajallisesti OAMK:n tarjomiin Coachingin perusteet- ja Tiimivalmennuksen ABC-kursseihin näyttäytyy hyvänä kehitysideana tulevia 9.-luokkalaisten valmennuskursseja ja hankkeen toimintamallin kehitystä ajatellen.

6.3 Kokemukset tiimioppimisen mallista

POTKE-hankeessa hyödynnettiin tiimioppimisen mallia ja hankkeeseen osallistuneet tradenomiopiskelijat jakautuivat kokonaisuuden alussa tiimeihin, joissa he laativat omaa tiimiä koske-

vat lukusuunnitelmat ja aikataulut ja lähtivät toteuttamaan tiimillensä osoitettua 9.-luokkalaisten valmennuspakettia. Haastatteluissa heitä pyydettiin pohtimaan tiimioppimisen mallia ja sen toimivuutta POTKE-hankkeen yhteydessä.

Haastateltavien kokemukset tiimioppimisen mallista osana POTKE-hanketta olivat poikkeuksetta myönteisiä. Tiimioppimisen mallin kerrottiin toimineen hyvin ja etenkin ajatusten ja ideoiden jakaminen ja oman tiimin kesken annettu palaute koettiin erittäin tärkeäksi. Pienissä tiimeissä myös työn organisointi ja aikataulutus oli haastateltavien mukaan helppo sopia. Osalle oman tiimin jäsenet olivat jo entuudestaan tuttuja opiskelukavereita, joiden kanssa he olivat tehneet tiimimuotoisia tehtäviä jo aiemmin. Tiimien jäsenten työtavat olivatkin paikoitellen jo hitsautuneet hyvin yhteen ja POTKE-hankkeen tiimityöskentely sujui jouhevasti ja hyvässä yhteistyössä. Haastatteluissa nousi myös esiin hyvän ja sujuvan tiimityöskentelyn merkitys oppimiselle ja sille, että motivaatio ja kiinnostus tehtävään kohtaan säilyi läpi koko projektin elinkaaren.

Haastateltavien kokemusten perusteella POTKE-hankkeen tiimioppiminen on noudattanut hyvin pitkälle Hassisen (2018, 7) tiimioppimisen ajatusta, jossa tiimioppimisen ideana on ”olla yhdessä, tehdä yhdessä ja oppia yhdessä”. Tiimin jäsenet myös jakavat Hassisen mukaan ideoitaan ja kokemuksiaan toistensa kanssa tiimin yhteisissä tapaamisissa, minkä lisäksi opiskelijoiden itsenäinen tiedonhaku ja aihepiiriin liittyvään kirjallisuuteen perehtyminen on myös tärkeä osa tiimioppimisen prosessia. Alla olevat sitaattit kuvaavat hyvin haastateltavien kokemuksia tiimioppimisen mallista ja sen roolista osana oppimista:

”Tiimioppimisen malli toimi meidän ryhmässämme hyvin. Ryhmässämme opittiin tunnistamaan, jokaisen vahvuudet ja opittiin hyödyntämään niitä valmennuksissa. Ryhmässä työskentely toi paljon ideoita valmennuksiin ja erilaisia näkökulmia, joita ei itse välttämättä ajatellutkaan.” (Haastateltava nro 1.)

”Tiimityöskentely sopi kurssiin erinomaisesti. Meidän tiimimme kanssa olimme tuttuja jo ennestään, joten työskentely sujui erittäin mutkattomasti ja tasapuolisesti. Tiimin kanssa pystyi hyvin pohtimaan valmennuspakettien sisältöä ja tiimiltä sai tarvittaessa myös rakentavaa palautetta. Yksin pakettien rakentaminen ei kyllä olisi onnistunut. Tiimi oli korvaamaton.” (Haastateltava nro 9.)

6.4 Valmennustaitojen kehitys

Opinnäytetyön tavoitteena on ollut selvittää, millä tavoin hankkeen valmennuskurssiin ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävään osallistuneet tradenomiopiskelijat kokevat valmennuskurssin ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävän kehittäneen heidän omia valmennustaitojaan. Haasteltavia pyydettiin kertomaan, kokivatko he valmennustaitojensa kehittyneen kurssikokonaisuuden aikana. Haastateltavia pyydettiin myös pohtimaan ja kuvailemaan omin sanoin, millaisina he kokivat omat valmennusvalmiutensa nyt, valmennuskurssin ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävän jälkeen.

Kaikki haastatteluun vastanneista toivat esiin valmennustaitojensa kehittyneen kurssikokonaisuuden aikana. Useat haastateltavista kokivat kurssikokonaisuuden antaneen heille arvokasta käytännön kokemusta valmentamisesta, erilaisista valmennusotteista ja esiintymistaidoista. Aineistosta nousee vahvasti esiin, että useat haastateltavista kertovat kurssikokonaisuuden lisänneen heidän rohkeuttaan ja itsevarmuuttaan:

”Koen, että sain lisää esiintymisvarmuutta ja itsevarmuutta ideoita uusia tehtäviä ja lähestymistapoja valmennustilanteissa.” (Haastateltava nro 3.)

”Olen saanut itsevarmuutta ja varmuutta valmennusten pitämiseen. – – Olen saanut kevään aikana paljon työkaluja kohdata tämän tyyppisiä kohderyhmiä. Lisäksi olen oppinut valmentamisesta paljon. Parhaimmat kokemukset ja opit ihan valmentamisten pitämisestä. Koen valmennusvalmiuteni olevan hyvän.” (Haastateltava nro 6.)

Haastateltavien valmennustaitojen kehittymistä kuvaavissa vastauksissa nouseekin esiin korostuneesti kurssikokonaisuuden vaikutukset haastateltavien itsetuntemukselle, mikä näyttäytyy aineistossa lisääntyneenä itsevarmuutena, rohkeutena ja oivaltavana itsereflektiona. Useissa haastateluissa käy myös ilmi, että haastateltavat haluavat kehittää jo hankittuja valmennustaitojaan myös kurssikokonaisuuden jälkeen ja kehittyä entistä paremmiksi:

”Koen, että osaan rohkaista ja innostaa muita omalla asenteellani ja selkeällä ulosannillani.” (Haastateltava nro 3.)

”Koen oloni itsevarmaksi, mutta samalla halua saada lisää tietoa ja kehittää itseäni vielä enemmän.” (Haastateltava nro 5.)

Osa POTKE-hankkeen 9.-luokkalaisten valmennuksista jouduttiin toteuttamaan etäyhteyksillä ajankohtana vallinneen korona-pandemian vuoksi ja osa haastateltavista toi esiin jääneensä kaipaamaan kokemusta kasvokkain tapahtuvasta live-valmennuksesta, sen tarjoamista vuorovaikutusmahdollisuuksista ja valmennusratkaisuista:

”Olisi mielenkiintoista tehdä tällaisia valmennuksia lisääkin. Erityisesti nyt jäi kokonaan uupumaan läsnä tehtävät valmennukset, jossa vuorovaikutus on kuitenkin niin erilaista kuin etänä. En koe, että millään tavalla olisin valmis valmentaja, mutta uskaltaisin paremmin lähteä vastaaviin projekteihin mukaan tämän kurssin myötä.” (Haastateltava nro 2.)

”Koen taitojeni kehittyneen jonkin verran. Jos valmennukset olisi päästy pitämään luokkiin paikan päälle, olisi valmennustaitoja päässyt kokeilemaan konkreettisemmin. Tällä kurssilla emme päässeet dialogiin ysejen kanssa, kuin hiukan opojen välityksellä, jotka toistivat tietokoneen mikkiin oppilaiden vastaukset (joita me emme itse kuulleet), tai joissakin valmennuksessa saimme vastauksia chattiin. Toivottavasti jatkossa muut vuosikurssit pääsevät valmentamaan paikan päälle!” (Haastateltava nro 9.)

Haastateltavia pyydettiin myös kertomaan, kokivatko he kurssikokonaisuuden aikana mitään tiettyjä tilanteita, tapahtumia tai heille merkityksellisiä vaiheita, jotka olisivat tukeneet erityisen vahvasti heidän valmennustaitojensa kehittymistä ja ammatillista kasvua. Aineiston perusteella erityisesti 9.-luokkalaisten valmennustilanne näyttäytyy haastateltaville merkityksellisenä ja valmennustaitojen kehittymisen kannalta arvokkaana kokemuksena. Eräs haasteltava kertoo myös muiden tiimien valmennusten seuraamisen opettaneen hänelle paljon ja että muiden tiimien valmennusten seuraaminen tarjosi runsaasti vinkkejä omassa valmennustilanteessa toimimiseen. Haastatteluissa nousee esiin valmennustilanteessa läsnä olleiden luokanopettajien ja POTKE-hankkeen opettajien kannustavan vuorovaikutuksen ja positiivisen palautteen tärkeys. Myös valmennustilanteissa oppilaiden kanssa koettu vuorovaikutus ja heidän esittämänsä ajatukset ja kysymykset kuten myös oppilailta saatu palaute koettiin arvokkaiksi valmennustaitojen kehittymiselle ja omalle ammatilliselle kasvulle.

Opinnäytetyö lähestyy valmentajuutta Hassisen (2018,7) ajatuksia mukaillen ja määrittelee valmennustaidot valmentamiseen liittyvinä taitoina ja asenteina ja tiedollisina ja kokemuksellisinä valmiuksina. Aineiston perusteella voidaan tulkita, että valmennustehtävään valmistava kurssi ja 9.-

luokkalaisten valmennustehtävä ovat kokonaisuutena kehittäneet ja tukeneet myönteisellä tavalla haastateltavien valmennustaitoja, asenteita, tietoja ja valmennukseen liittyvää kokemuspohjaa.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys perustuu konstruktivistiselle oppimiskäsitykselle ja hermeneuttisen oppimisen näkökulmalle. Näiden kautta tarkasteltuna opinnäytetyöhön haastatellut tradenomiopiskelijat ovat lähestyneet valmennustehtäväänsä ja hahmottaneet valmennustaitojaan aiheita koskevan esiyymmärryksensä kautta ja tämä esiyymmärrys on luonut perustan heidän POTKE-hankkeen aikana tapahtuvalle valmennustaitojen kehittymiselle. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen ja hermeneuttisen oppimisen näkökulmasta tarkasteltuna valmennuskurssin ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävän myötä haastateltavien valmennustaitoja koskeva ymmärrys on kasvanut ja tarkentunut toisiaan seuraavissa tulkinnallisissa kehissä, muodostaen lopulta haastateltavien uuden, valmennustaitoja koskevan kokonaiskäsityksen ja esiyymmärryksen.

Kurssikokonaisuuden alkuvaiheessa kerättyjen haastattelujen perusteella useat haastatelluista kokivat valmennusvalmiutensa hyviksi jo ennen valmennustehtävään valmistavan kurssin aloittamista. Osassa haastatelluista nousi esiin tulevaan, 9.-luokkalaisten valmennustehtävään liittyvät epävarmuuden ja jännityksen kokemukset, mutta näissäkin vastauksissa korostui innostus ja usko siihen, että tehtävään valmistavalla valmennuskurssilla saatava teoriapohja tarjoaisi riittävät edellytykset tehtävässä onnistumiseen.

Valmennusten ja kurssikokonaisuuden päätteeksi kerätystä haastatteluaineistosta välittyi useissa haastatteluissa oivaltava itsereflektio ja useat haastatelluista kuvaavat uutta, valmennustaitojaan koskevaa kokonaiskäsitystään tavalla, jossa korostuu omaan valmentajuuteen liitetty rohkeus, lisääntynyt itsevarmuus ja luottamus valmennustilanteen hallintaan. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen ja hermeneuttisen oppimisen näkökulmasta tarkasteltuna haastateltavilla projektin alussa ollut, heidän omia valmennustaitojaan koskeva ymmärrys on tarkentunut kurssikokonaisuuden ja uusien kokemusten kautta, muodostuen kurssikokonaisuuden päätteeksi haastateltavien uudeksi, heidän valmennustaitojaan koskeviksi kokonaiskäsitykseksi ja esiyymmärrykseksi. Nämä esiyymmärrykset näyttäytyvät aineiston perusteella rakentuneen aiempaa optimistisemmiksi ja teoreettiselta ja ammatilliselta perustaltaan vahvemmiksi.

6.5 Opiskelijoiden kehittämisideoita

Haastateltavia pyydettiin kertomaan valmennustehtävään valmistavaa kurssia koskevia kehittämisideoita ja pohtimaan, missä asioissa kurssi olisi voinut heidän mielestään onnistua vielä paremmin.

Useat haastatelluista toivat esiin, että kurssilla annetut ohjeistukset olisivat voineet olla huomattavasti selkeämmät. Selkeitä ohjeita ja tietoa kaivattiin etenkin projektin alussa siihen, mitä valmennuspaketeilta odotettiin ja mitkä olivat valmennuspakettien taustat. Opettajien toivottiin myös kerrotavan laajemmin itse POTKE-hankkeesta ja heiltä toivottiin tarkempaa aikataulua projektissa toteutettaville töille ja projektin eri vaiheille. POTKE-hankkeen kaltainen, EU-rahoitteinen hanke edellyttää myös tarkkaa tuntikirjanpitoa, ja haastatelluista kävi ilmi, että tuntikirjanpidon suhteen olisi kaihattu heti projektin alussa selkeää ohjeistusta:

”Kurssimme aikana oli aika monta muuttujaa, ja välillä tuntui että samoja asioita venkslattiin edes takaisin ja ohjeiden anto oli hieman epäselvää aina välillä. Tietty tarkka aikataulutus ja suunnitelma edesauttaisi tulevaisuudessa varmasti paljon toteutusta!” (Haastateltava nro 3.)

”Itse ohjeistus itse hankkeeseen oli paikoin hyvin sekavaa. Nyt kun asia on tuttu vetäjille, kannattaa suunnitella jäsennellympi ohjeistus ja etenemistapa opiskelijoille.” (Haastateltava nro 5.)

”Heti alkuun selkeät ohjeet esimerkiksi tuntikirjanpidon tekoon. Itse tein heti Excelin tuntikirjanpitoa varten, mutta tarkemmat ohjeet siitä, mitä kaikkea sinne merkataan, olisi ollut paikallan.” (Haastateltava nro 6.)

Osa haastatelluista toi esiin kaivanneensa heti valmistavan kurssin alkuun sijoitettuja teorialunteja valmentamisesta. Myös 9.-luokkalaisten kohderyhmän valmentamiseen ja kohtaamiseen toivottiin selkeämpiä ja spesifejä vinkkejä ja teoreettista pohjaa.

Kuten kappaleessa 6.2 jo tuotiin esiin, osa haastatelluista osallistui POTKE-hankkeen kanssa saman aikaisesti järjestetyille Tiimivalmennuksen ABC- ja Coachingin perusteet- kursseille, joiden valmentamiseen liittyvien sisältöjen haastateltavat kokivat tukeneen merkittäväällä tavalla myös POTKE-hankkeen tavoitteiden saavuttamista. Haastateltavien kokemusten perusteella POTKE-

hankkeen integroiminen ajallisesti OAMK:n tarjoamiin Coachingin perusteet- ja Tiimivalmennuksen ABC-kursseihin näyttäytyy hyvänä kehitysideana tulevia 9.-luokkalaisten valmennuskursseja ja hankkeen toimintamallin kehitystä ajatellen. Coachingin perusteet- ja Tiimivalmennuksen ABC-kurssien tarjoaminen ajallisesti ennen varsinaista POTKE-projektiin osallistumista nousee myös kehitysideoissa esiin:

”Pohjakoulutuksena” tulisi olla käytynä tiimivalmennuksen ABC sekä coachingin perusteet.”
(Haastateltava nro 6.)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Aineiston perusteella POTKE-hankkeessa toteutettu, Liiketoiminnan kehittäminen-kurssiin integroitu kurssikokonaisuus näyttötyy onnistuneen pääpiirteissään hyvin. Aineiston perusteella kurssikokonaisuus on ollut haastateltaville arvokas, ammatillista kasvua tukeva kokonaisuus, joka on tarjonnut uusia näkökulmia ja välineitä valmentajuuteen ja siinä kehittymiseen. Kurssikokonaisuuden merkitykset valmennustaitojen kehittymiselle näkyvät erityisesti lisääntyneenä itsevarmuutena, rohkeutena ja valmennustaitoihin liittyvänä itsetuntemuksena. Suurin osa haastatelluista koki saaneensa kurssikokonaisuuden aikana valmentajuutta koskevia uusia tietoja ja taitoja ja että valmentavan kurssin aikana saavutettu teoreettinen pohja oli riittävä 9.-luokkalaisten valmennustehtävässä menestymiselle. Itse 9.-luokkalaisten valmennustehtävä, valmennustilanteen vuorovaikutusympäristön hallinta ja valmennuksesta saatu kannustava ja positiivinen palaute näyttötyvät haastateltavien kokemuksissa erityisen merkityksellisinä valmennustaitojen ja ammatillisen kasvun näkökulmasta. Onnistuneet valmennuskokemukset ovat myös ruokkineet haastateltavien myönteistä asennetta valmentamiseen ja omien valmennustaitojen jatkokehittämiseen.

Haastateltavien kokemukset tiimioppimisen mallista osana POTKE-hanketta olivat poikkeuksetta myönteisiä. Tiimioppimisen mallin kerrottiin toimineen hyvin ja etenkin ajatusten ja ideoiden jakaminen ja oman tiimin kesken annettu palaute koettiin erittäin tärkeäksi. Pienissä tiimeissä myös työn organisoinnista ja aikataulutuksesta oli haastateltavien mukaan helppo sopia. Tiimityöskentely tuki oppimisprosessia ja auttoi ylläpitämään motivaation ja kiinnostuksen tehtävään koko projektin elinkaaren ajan.

Haastateltujen opiskelijoiden kokemuksissa valmennustehtävään valmistavasta kurssista ja sen sisällöllisestä riittävydestä suhteessa tulevaan 9.-luokkalaisten valmennustehtävään ilmenee vaihtelua. Suurin osa haastatelluista koki valmistavan kurssin vastanneen heidän odotuksiaan ja tarjonneen heille riittävät taidot ja tiedolliset valmiudet 9.-luokkalaisten valmennustehtävässä onnistumiselle. Osa haastatelluista kuitenkin odotti Liiketoiminnan kehittäminen-opintokokonaisuuden integroidulta, 9.-luokkalaisten valmennustehtävään valmistavalta kurssilta konkreettisempaa ja opettajälähtöisempää valmennustaitojen opettamista ja aiheeseen perehdyttämistä. Osa haastatelluista koki valmennukseen liittyvän aineistonhaun ja aiheeseen perehtymisen liian itseohjautuvaksi ja he kokivat, että heille olisi tullut tarjota valmennustaitoja käsittelevää opetusta jo varhai-

semmassa vaiheessa niin, että se olisi tarjonnut riittävän perustan 9.-luokkalaisten valmennuspakettien suunnittelulle. Tämä valmennustaitoihin keskittyvä opetus olisi hyvä ajoittaa toteutettavaksi ennen 9.-luokkalaisten valmennuspakettien suunnittelun aloittamista tai tarjota ja ajoittaa se kokonaan erillisenä kurssina, joka edeltäisi POTKE-projektia ja tarjoaisi näin hyvät perusvalmiudet projektin tavoitteiden kannalta. Aineiston perusteella Coachingin perusteet-kurssin ja Tiimivalmennuksen ABC-kurssin integroiminen osaksi POTKE-hanketta tarjoaa hyvän kehitysidean hankkeen toimintamallin jatkokehitystä ajatellen.

8 POHDINTA

Opinnäytetyö toteutettiin Oulun ammattikorkeakoulun toimeksiannosta ja sen tavoitteet asetettiin toimeksiantajan lähtökohdista käsin. Opinnäytetyön tekijän näkökulmasta koin tärkeäksi toteuttaa työelämälähtöisen tutkimuksen, jonka keskiössä ovat toimeksiantajan tavoitteet ja toiveet ja joka vastaisi toimeksiantajan asettamiin kysymyksiin. Opinnäytetyön löydöksiä hyödynnettäisiin 9.-luokkalaisten valmentamisen toimintamallin kehittämistyössä, joten koin, että opinnäytetyön fokuksen tulisi pysyä käytännönläheisenä ja lähellä kohdettaan. Tästä näkökulmasta pyrin tarkastelemaan tutkittavaa ilmiötä valmentajuuden ja tiimioppimisen käsitteiden kautta, jotka palvelisivat etenkin tutkimuksen käytännönläheisiä tavoitteita.

Valmentajuuden ja tiimioppimisen käsitteet toimivat varsin hyvin analyysin välineinä. Opinnäytetyön laajempi teoreettinen viitekehys perustui konstruktivistiselle oppimiskäsitykselle ja hermeneuttisen oppimisen näkökulmalle. Jälkikäteen arvoituna voidaan todeta, että konstruktivistisen ja hermeneuttisen teorian ja niihin pohjautuvan analyysin näkökulmasta tutkimuksessa saatu haastatteluaineisto osoittautui kuitenkin liian suppeaksi. Vakuuttava ja kattava analyysi siitä, miten haastateltavat konstruoivat valmennustaitojensa kehittymistä ja rakentavat kokemustensa pohjalta uutta esiyymmärrystä hermeneuttisen prosessin kautta edellyttäisi laajempaa laadullista aineistoa. Myös metodologinen ratkaisu, jossa haastatteluaineisto kerättäisiin kasvokkain tapahtuvien, vapaampaan kerrontaa ohjaavien teemahaastattelujen kautta soveltuisi kyseisen kaltaisen, laajemman aineiston keräämiseen.

Toisaalta voidaan ajatella, että osana POTKE-hankkeen kaltaista tiivistä projektia myös tutkimuksellinen ote ja fokus tulee säilyttää tiiviinä ja hyvin rajattuna. Toimeksiantajan tutkimukselle antamat tavoitteet ja päämäärät huomioon ottaen voidaankin katsoa, että tutkimuksen teoreettinen viitekehys ja metodologiset ratkaisut tarjosivat riittävät edellytykset asetettujen tavoitteiden saavuttamiselle. Tutkimus näyttäytyy jälkikäteen arvoituna riittävän tiukasti rajattuna ja se kykenee vastaamaan sille asetettuihin tutkimuskysymyksiin.

Opinnäytetyö oli mielenkiintoinen kokonaisuus ja etenkin sen kiinnittyminen työelämälähtöisiin kehittämistarpeisiin motivoi tutkimusprosessiani merkittäväällä tavalla. Opinnäytetyön kiinnittyminen myös POTKE-hankkeen kohderyhmiin – 9.-luokkalaisiin, elämänsä nivelvaiheessa eläviin nuoriin

– tuki kokemusta opinnäytetyön merkityksellisyydestä, koska tutkimuksen löydöksiä olisi mahdollista aidosti hyödyntää osana tulevien 9.-luokkalaisten valmennusten suunnittelua.

LÄHTEET

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 4. painos. Tampere: Vastapaino.

Eskola, Jari & Vastamäki, Jaana 2010. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin I – Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle (toim. Juhani Aaltola & Raine Valli). 3. uudistettu ja täydennetty painos. Juva: PS-kustannus.

Gallagher, Shaun 1992. Hermeneutics and Education. Albany: State University of New York Press.

Kuula, Arja 2011. Tutkimusetiikka – Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. 2. uudistettu painos. Tampere: Vastapaino.

Ranta, Juha & Kuula-Luumi, Arja 2017. Haastattelun keruun ja käsittelyn ABC. Teoksessa Tutkimushaastattelun käsikirja (toim. Matti Hyvärinen, Pirjo Nikander & Johanna Ruusuvuori). Tampere: Vastapaino.

Hassinen, Jukka & Välinoro, Tuula 2018. Opettajasta tiimivalmentajaksi – Kokeile tiimioppimista! Tiimiakatemia Global (Partus Oy), Suomi. Hakupäivä 13.10.2020. <https://tiimiakatemia.com/opettajasta-tiimivalmentajaksi/>

Kananen, Jorma 2008. Kvali – Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 93. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Puolimatka, Tapio 2002. Opetuksen teoria – Konstuktivismista realismiin. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Siljander, Pauli 1988. Hermeneuttisen pedagogiikan pääsuuntaukset. Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia 55/1988. Oulu: Oulun yliopisto.

Syrjäläinen, Eija & Eronen, Ari & Värri, Veli-Matti 2007. Johdanto. Teoksessa Avauksia laadullisen tutkimuksen analyysiin (toim. Eija Syrjäläinen & Ari Eronen & Veli-Matti Värri). Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Tynjälä, Päivi 2004. Oppiminen tiedon rakentamisena – Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020. Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittaman hankkeen kuvaus. Hakupäivä 17.9.2020, <https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektkoodi=S21669>

LOMAKEHAASTATELUT

Haastateltava nro 1 2020. POTKE-hankeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 1. lomakehaastattelu joulukuussa 2020. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 1 2021. POTKE-hankeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 2. lomakehaastattelu huhtikuussa 2021. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 2 2020. POTKE-hankeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 1. lomakehaastattelu joulukuussa 2020. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 2 2021. POTKE-hankeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 2. lomakehaastattelu huhtikuussa 2021. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 3 2020. POTKE-hankeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 1. lomakehaastattelu joulukuussa 2020. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 3 2021. POTKE-hankeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 2. lomakehaastattelu huhtikuussa 2021. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 4 2020. POTKE-hankeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 1. lomakehaastattelu joulukuussa 2020. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 4 2021. POTKE-hankkeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 2. lomakehaastattelu huhtikuussa 2021. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 5 2020. POTKE-hankkeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 1. lomakehaastattelu joulukuussa 2020. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 5 2021. POTKE-hankkeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 2. lomakehaastattelu huhtikuussa 2021. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 6 2020. POTKE-hankkeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 1. lomakehaastattelu joulukuussa 2020. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 6 2021. POTKE-hankkeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 2. lomakehaastattelu huhtikuussa 2021. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 7 2020. POTKE-hankkeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 1. lomakehaastattelu joulukuussa 2020. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 8 2020. POTKE-hankkeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 1. lomakehaastattelu joulukuussa 2020. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 8 2021. POTKE-hankkeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 2. lomakehaastattelu huhtikuussa 2021. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 9 2020. POTKE-hankkeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 1. lomakehaastattelu joulukuussa 2020. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Haastateltava nro 9 2021. POTKE-hankkeeseen osallistunut tradenomiopiskelija. 2. lomakehaastattelu huhtikuussa 2021. Lomakehaastattelu tekijän hallussa.

Saate

Tulet osallistumaan Oulun ammattikorkeakoulun POTKE-hankkeessa toteutettavalle 9.-luokkalaisten valmennustehtävään valmistavalle kurssille. Osana kurssikokonaisuutta tulet toimimaan 9.-luokkalaisten vertaisvalmentajana. Tässä lomakehaastattelussa sinua pyydetään pohtimaan omia valmennusvalmiuksiasi ennen kurssille osallistumista ja odotuksiasi kurssiin liittyen. Vastauksiasi tullaan käyttämään POTKE-hankkeen yhteydessä toteutettavassa opinnäytetyössä ja vastauksesi auttavat POTKE-hankkeen toimintamallin kehittämisessä. Henkilötietojasi ei tulla esittämään osana opinnäytetyötä. Näin sinun on mahdollista vastata esitettyihin kysymyksiin rehellisesti ja omin sanoin.

Perustiedot

Nimi

Ikä

Vuosikurssi

Osaamispolku

1. Onko sinulla aiempaa, esimerkiksi työn tai harrastustoiminnan kautta hankittua kokemusta yksilöiden tai ryhmien valmentamisesta tai ohjaamisesta? (Alleviivaa Kyllä- tai Ei- vaihtoehto)

Kyllä

Ei

2. Jos vastasit edelliseen kysymykseen "Kyllä" kerro omin sanoin, millaista kokemusta sinulla on yksilöiden tai ryhmien valmentamisesta tai ohjaamisesta.

3. Onko sinulla aiempaan tietopohjaa tai teoreettisia opintoja liittyen valmentamiseen tai ohjaamiseen (esim. koulutukset, kurssit, muu opetus)? (Alleviivaa Kyllä- tai Ei- vaihtoehto)

Kyllä

Ei

4. Jos vastasit edelliseen kysymykseen "Kyllä" kerro omin sanoin, millaista tietopohjaa tai teoreettisia opintoja sinulla on valmentamiseen tai ohjaamiseen liittyen.

5. Tulet osallistumaan 9.-luokkalaisten valmennustehtävään valmistavalle kurssille. Pohdiskele ja kerro omin sanoin, millaisiksi koet omat valmiutesi ja osaamisesi 9.-luokkalaisten vertaisvalmentajana tällä hetkellä, ennen kurssin aloitusta?

6. Pohdiskele ja kerro omin sanoin, millaisia valmennustehtävässä auttavia vahvuuksia koet itselläsi jo olevan?

7. Entä millaisia valmennustaitoihin liittyviä heikkouksia tai kehittämiskohteita koet itselläsi olevan tällä hetkellä?

8. Kerro omin sanoin, mitä odotat tulevalta valmennustehtävään valmentavalta kurssilta? Mitä toivot kurssilla oppivasi tai mistä haluaisit oppia lisää?

9. Kerro omin sanoin, miten suhtaudut tulevaan 9.-luokkalaisten valmennustehtävään? Mitä ajatuksia ja tunteita se sinussa herättää?

Saate

Olet osallistunut Oulun ammattikorkeakoulun POTKE-hankkeessa toteutettavalle 9.-luokkalaisten valmennustehtävään valmistavalle kurssille. Osana kurssikokonaisuutta toimit 9.-luokkalaisten vertaisohjaajana. Tässä lomakehaastattelussa sinua pyydetään pohtimaan omia valmennusvalmiuksiasi kurssin ja valmennustehtävän läpikäytyäsi. Vastauksiasi tullaan käyttämään POTKE-hankkeen yhteydessä toteutettavassa opinnäytetyössä ja vastauksesi auttavat POTKE-hankkeen toimintamallin kehittämisessä. Henkilötietojasi ei tulla esittämään osana opinnäytetyötä. Näin sinun on mahdollista vastata esitettyihin kysymyksiin rehellisesti ja omin sanoin.

Perustiedot

Nimi

Ikä

Vuosikurssi

Osaamispolku

9.-luokkalaisten valmennustehtävä

1. Pohdiskele ja kerro omin sanoin, millaisena koit 9.-luokkalaisten valmentajana toimimisen? Millainen kokemuksesi oli? Koitko yllätyksiä, oivalluksia? Jotain muuta, mitä? Sana on vapaa.

Valmennustehtävään valmistava kurssi

1. Kerro omin sanoin, millaiseksi koit Oulun ammattikorkeakoulun 9.-luokkalaisten valmennustehtävää varten toteuttaman valmennuskurssin?

2. Vastasiko valmennuskurssi omia odotuksiasi? Millä tavalla vastasi/ei vastannut?

3. Missä asioissa valmennuskurssi onnistui mielestäsi hyvin?

4. Missä asioissa valmennuskurssi olisi voinut toimia paremmin?

5. Valmennuskurssi hyödynsi tiimioppimista. Jakaannuitte kurssin alussa tiimeihin, joissa laaditte omaa tiimiänne koskevat lukusuunnitelmat ja aikataulut. Kurssin kuluessa tuotitte tiimillenne osoitetut 9.-luokkalaisten valmennusmateriaalit. Pohdi omin sanoin, millaisena koit kursilla sovelletun tiimioppimisen mallin? Toimiko tiimioppimisen malli mielestäsi hyvin ja millä tavoin? Oliko tiimioppimisen mallissa mielestäsi huonoja puolia, millaisia?

6. Saitko valmennuskurssin aikana riittävät *tiedolliset valmiudet* 9.-luokkalaisten valmennustehtävässä onnistumista varten?

6.a) Oliko jotain tietoja, joita olisit kaivannut kurssilla opetettavan?

7. Saitko valmennuskurssin aikana riittävästi *taitoja* 9.-luokkalaisten kohtaamiseen ja valmennustehtävässä onnistumiseen?

7.a) Oliko jotain taitoja, joita olisit kaivannut kurssilla opetettavan?

8. Muuttiko valmennuskurssi suhtautumistasi ja ennakoasenteitasi tulevaa 9.-luokkalaisten valmennustehtävää kohtaan? Millä tavoin?

9. Millä tavoin kehittäisit valmennuskurssin sisältöä?

Yhteenveto koko kurssikokonaisuudesta

1. Pohdiskele ja kerro omin sanoin, millaisiksi koet omat valmennusvalmiutesi tällä hetkellä, valmennuskurssin ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävän läpikäytyäsi?

2. Koetko valmennustaitojesi kehittyneen valmennuskurssin ja 9.-luokkalaisten valmennustehtävän myötä? Millä tavoin?

3. Koitko kurssikokonaisuuden varrella mitään tiettyjä tilanteita, tapahtumia, hetkiä tms. itsellesi merkityksellisiä vaiheita, jotka tukivat mielestäsi erityisen vahvasti valmennustaitojesi kehittymistä ja ammatillista kasvuasi? Millaisia ne olivat?

POTKUA TYÖELÄMÄÄN - TREENIPAKETIT

INNOSTU, USKALLA, KEHTAA

- Miksi kesätöihin?
- Mitä muuta oppii kuin töitä?
- Mahdollisuus vai EVVK (mikä motivoi, onko suuntani oikea)
- Kaikki mokaa? Virheistä oppii eli rakastan virheitä?
- Onko olemassa ihannetyyppejä
- Tekemällä oppii
- Oma raha -> itsenäistyminen
- Oma tahtotila ja halu päästä töihin.

ITSETUNTEMUS JA ITSENSÄ JOHTAMINEN

- Introvertti, ekstrovertti; molemmat hyviä tyyppejä
- Ajankäyttö,
- Itsetuntemus
- Syö, lepää treenaa oikein
- Tavoitteet apuna matkalla itsetuntemukseen
- Sosiaalisen ympäristöni esteenä vai tukenani
- Metataidot

TYÖN HAKEMINEN

- Mistä työpaikkoja löytää (verkotot: sukulaiset, vanhempien työkaverit, kavereiden vanhemmat)
- Työnhau prosessi
- Yhteydenotot
- Hakemus ja cv
- Haastattelut
- Kuvat, [instagram.videot](#)
- "Kiitos kiinnostuksesta tehtävää kohtaan. Valitettavasti valinta ei kohdistunut sinuun". Ikävintä on se, ettei työnantaja vaihda vastaamaan nuorelle. Em. asioihin joutuu myös tottumaan.

TYÖELÄMÄN PELISÄÄNNÖT

- Johdanto: Yritysten merkitys yhteiskunnassa
- Yrittäjä/työnantaja: Pahis vai hyvä?
- [Pelisäännöt](#)
- Työsopimus (myös psykologinen työsopimus?)
- Työsuhteen määrittelmä
- Työajat
- pankkiili
- Työnjohto-oikeus
- Onko pakko tehdä mitä käsketään
- Vastuu ja velvollisuudet
- Työnantajan velvollisuudet (perehdytys, työtodistus)
- Vastuullinen työnantaja
- Palkka (mitä työntekijän palkkaa minen tarkoittaa/ maksaa?)

MINÄ TYÖSSÄ JA TYÖYHTEISÖSSÄ

- Mitä on hyvä työkäyttäytyminen?
- Ristiriitatilanteet/ongelmat ja niiden hoitaminen
- Palautteen saaminen ja antaminen
- Lojaalisuus/luotettavuus, avoimuus
- Vuorovaikutus, oma-aloitteisuus
- Tiimityötaidot, esiintymistäidot
- Avuliaisuus
- Halu oppia ja reipas asenne

TREENAA TYÖTÄ * DIGIPAKETTI ITSEOPISKELUUN*

- Miten muuten voi oppia kuin töissä: harrastukset, vapaaehtoistyö, kotityöt
- kesätyöseteli
- kesätyrittäjyys
- kevytyrittäjyys

Treenipaketit, jotka koulut voivat tilata ysiluokille.
Yksi treenipaketti 45 min sisältäen tietoa ja harjoituksia. Kestoa voidaan sovittaa koulun oman tuntisuunnitelman mukaisesti.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto